

PADDESTOELEN ZOEKEN OP KLEINE, ONBEWOONDE EILANDJES

Nieuwsbrief paddestoelenkartering 2004

Onder redactie van Aldert Gutter

Noorder Boerenvaart 36, 1601 SN Enkhuizen

Gutter, A. (ed.) 2004. Mushroom hunting on small, uninhabited islands. *Coolia* 47(3): 126-134.

Scattered along the Dutch coast are a number of larger and smaller islands. The smallest of these hardly cover a km² in surface area, and are all but devoid of vegetation. This paper gives impressions (by various authors) of the mycoflora of some of these tiny islands, often based on a single visit.

Het zoeken naar een thema voor de nieuwsbrief lijkt, nu nieuwe ontwikkelingen binnen de Kartering wat minder de overhand hebben (veel procedures zijn inmiddels goed bekend en alles is bovendien uitgebreid op te zoeken in een goede handleiding en op het Internet), een beetje moeilijker te worden en dus duurde het even, voordat Bernhard mij met zijn niet aflatende goede ideeën weer eens uit de brand hielp. De laatste jaren, zo leerde ik van hem, zijn nogal wat mycologen in bootjes gestapt om hun leven te wagen door over woelige baren oorden van verlatenheid te bezoeken: minuscule, door water omringde stipjes op de landkaart, vaak te klein om in te tekenen en soms, zoals in het geval van Hanzeplaat en IJsseloog, nog helemaal niet ingetekend op enige stafkaart! Wat bezielt zo'n mycoloog om een, veelal onbegroeid en nauwelijks boven de waterspiegel uitstijgend, stuk grond te bezoeken, terwijl er zoveel mycologisch veel interessantere gebieden zijn? Is men daar soms al uitgekeken? Nee hoor, het gaat om de spanning, om het avontuur! Het is, zoals Peter-Jan Keizer schrijft: *“Deze eilandjes spreken natuurliefhebbers en avonturiers natuurlijk buitengewoon aan, want de mogelijkheden om deze gebieden te bezoeken zijn beperkt en de natuur is er indrukwekkend.”* Zijn mycologen dan zulke avonturiers? Doorlezend komt de aap echter uit de mouw: *“De fanatieke karteerder wil graag enkele waarnemingen van zulke gekke gebiedjes aan het karteringsbestand toevoegen en zijn kruisjes later op de kaarten terugzien.”* Wellicht is dat de reden dat ook Arthur Oosterbaan naar zee trok en terloops Griend bezocht: speciaal voor zijn vier waarnemingen moest Griend vervolgens zelfs aan de karteringskaartjes worden toegevoegd. (Op de kaartjes in de vorige Nieuwsbrief, *Coolia* 46(3): 120, ontbreekt het eiland nog; aanvankelijk dacht Ad dat de paddestoelen, die volgens het bestand ‘in zee’ groeiden, fout waren opgegeven!) Maar stroomt het karteerdersbloed dan alleen om de aan een kruisje gekoppelde onsterfelijkheid? Top-witte-hokkenvuller Rob Chrispijn, die tijdens een haastig bezoek aan Pampus blij is met een luttele acht paddestoelensoorten, schrijft: *“...ik had er vrede mee, want ik was in die tijd vooral bezig om witte kilometerhokken weg te werken...”*. In feite is het hartverwarmend te weten dat er mensen zijn die op deze wijze hun tijd invullen en zo bijdragen aan een zich steeds verder uitbreidende kennis van onze mycoflora! En een beetje avontuur is daarbij nooit weg. In de zes artikelen die volgen, nemen de auteurs u dan ook graag mee naar plekken die zelden door mensen worden bezocht en in een paar gevallen blijkt dit nog leuke dingen op te leveren ook!

Omwille van de ruimte en ook omdat sommige lijsten al eerder zijn gepubliceerd, is bij dit artikel geen soortenlijst gevoegd. Een totaalijst van alle op de eilandjes gevonden

soorten is te vinden op www.paddestoelenkartering.nl . Van deze site kunnen tevens de volledige lijsten van Hanzeplaat en IJsseloog worden gedownload. Bovendien kunt u hier complete karteringskaartjes, d.w.z. *inclusief* Griend, bekijken.

De ondergang van WAD-LAND-IS

Bernhard de Vries

Roerdomplaan 222, 7905 EL Hoogeveen

Het was nog absoluut leeg op de A28 en voorbij Groningen waren er alleen maar borden “U rijdt te hard”. Geroepen door verre berichten over eb en vloed waren we in het holst van de nacht als lemmingen naar de Eemshaven gekomen. In het bootje van Staatsbosbeheer leek het een beetje te dagen en werden de eerste boterhammen aangesproken. In gemeenschappelijke ochtendstemming werd het zowaar gezellig in de kleine ruimte. We waren met z’n achten en onbewust van wat er verder zou gebeuren.

Tijdens de vaart was de kans om zeehonden te zien minimaal door de steeds hoger wordende golfslag. Allengs werden de golven zelfs zo hoog dat het bootje vervaarlijk begon te steigeren en de weersberichten werden plotseling erg belangrijk: windkracht vijf! De kans om het eiland te benaderen met een fors deinende zee is vanwege de ondiepten nihil. Voordat we de bocht om de noordkant van Rottummeroog rondten, moesten we dus terug. Hadden we eerst de golfslag tegen, nu hadden we die mee. Verschillende gezichten trokken wit weg door de onbeschrijfelijk walgelijke bewegingen door passerende golven die het schip beurtelings vooruitwierpen en dan weer ruggelings terugtrokken. Onze boterhammen bleven verder in het zakje.

Terug in Eemshaven, en bekomen van de schrik, besloten we ons geluk te beproeven in het lege opgespoten industrieterrein: een grote vlakte met hoge grassen en jonge wilgen. Opvallend talrijk was daar het Groot mosklokje (*Galerina clavata*) in moskussens van Puntmos (*Calliergonella cuspidata*). Daarna hebben we nog even rondgekeken bij de Menkemaborg en toen was de dag om.

Een week later, op 7 oktober 1993, hadden we met zes personen meer geluk. We konden niet alleen wat later opstaan maar het weer was ook rustiger. Zonder problemen konden we om het eiland (hoe belangrijk is dan een dieptemeter!) en werden we met drie personen van de boot geschept in de bak van een bulldozer. De overigen zouden doorgaan naar Rottumerplaat. Gewapend met lege dozen en een walkie-talkie hebben we beide eilanden enige uren verkend. We waren daar behoorlijk druk mee en tijd voor een pauze gunden we ons niet. Het was nú of nooit. De resultaten waren dan ook wél om over naar huis te schrijven! Alleen, daar kwam het tot nu toe nog even niet van.

We hadden identieke ervaringen als Peter Jan Keizer een jaar later (Keizer & Heller 1999); verwondering over het mycologische leven op de grens van het bestaan. Hoe vlak bij het zoute strand, gegeseld door wind, zand, zon en water of op een kwelder, nauwelijks aan het bijtend zout ontstegen, toch gewone paddestoelen verschijnen. Op een stuk wrakhout, nauwelijks boven de vloedlijn, Kransbekerharskorstje (*Hyphoderma praetermissum*) met daarop Wasgeel trilkorstje (*Achroomyces peniophorae*). Ook de Donzige korstzwam (*Cylindrobasidium laeve*) houdt het hier nog uit en – waar komt die vandaan – de Weke poria (*Oxyporus corticola*). Tussen het helmgras de bekende Franjehoeden en in elk van de vier kilometerhokken de Zeeduinchampignon (*Agaricus*